

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO-410-011-03/2015

P/15/082

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań

T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01

lpoc@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/082 – Organizacja pobytu uczniów w bursach i internatach szkolnych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Bartosz Tomczyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 95131 z 17 kwietnia 2015 r.; (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół nr 2 im. Stanisława Staszica w Szamotulach - Internat, ul. Szczuczyńska 3, 64-500 Szamotuły (dalej: Zespół Szkół).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zygmunt Sługocki, Dyrektor Zespołu Szkół nr 2 im. Stanisława Staszica w Szamotulach (dalej: Dyrektor Zespołu Szkół). (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Internatu w latach 2012-2015 (do marca) w zakresie zapewnienia opieki uczniom pobierającym naukę poza miejscem stałego zamieszkania.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywna ocena dotyczy zorganizowania Internatu w sposób umożliwiający prawidłową realizację celów statutowych, realizowania zadań opiekuńczo-wychowawczych we współpracy z rodzicami i szkołą, do której uczęszczali wychowankowie, przeciwdziałania naruszeniom regulaminu i patologiom, zapewnienia wykwalifikowanej kadry pedagogicznej oraz bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały w szczególności na:

- podaniu do Systemu Informacji Oświatowej nieprawidłowych danych o liczbie wychowanków na dzień 30 września 2013 r.,
- nierzetelnym prowadzeniu książki obiektu budowlanego (Internatu),
- braku oznaczenia miejsca lokalizacji kluczy zamykanych wyjść ewakuacyjnych,
- niewywiązaniu się z obowiązku sporządzenia zestawień koniecznych robót remontowych wynikających z zaleceń kontroli okresowych przeprowadzonych w budynku Internatu.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja internatu szkolnego

Opis stanu
faktycznego

1.1. Organem prowadzącym Zespół Szkół², w skład którego wchodził Internat, jest Powiat Szamotulski. Z danych zawartych w Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych³, wynikało, że Internat został przyporządkowany do Gimnazjum Nr 4 wchodzącego w skład Zespołu Szkół. Takie przyporządkowanie Internatu nie zostało określone w statucie, zgodnie z którym Internat był częścią składową Zespołu Szkół. Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że Internat został przypisany w ww. Rejestrze do gimnazjum ponieważ, zgodnie z instrukcją wprowadzania danych do SIO, Internat przypisano do największej (pod względem ilości uczniów) szkoły wchodzącej w skład Zespołu Szkół.

Szczegółową organizację Internatu określono w regulaminie, który stanowił załącznik do statutu Zespołu Szkół. Zapisano w nim cele i zadania Internatu, jego organów (samorządu Internatu, wychowawcy i dyrektora Zespołu Szkół jako organu nadzoru), zakres zadań pracowników pedagogicznych, warunki pobytu w Internacie, zasady rekrutacji wychowanków, prawa i obowiązki wychowanków, rodzaje nagród i kar stosowanych wobec wychowanków. W regulaminie Internatu nie określono natomiast kwestii dotyczących form współpracy z rodzicami (prawnymi opiekunami) wychowanków oraz ze szkołą (wskazano, że Internat realizuje swoje działania we współdziałaniu ze szkołą, bez określenia form tego współdziałania); nie określono zakresu pomocy wychowankom z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi, wymagającym stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania; nie określono również trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw wychowanka oraz tryb odwoływania się od kary wymierzonej wychowankowi.

W regulaminie określono zasady odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w Internacie, tj. do 20 dnia każdego miesiąca za następny miesiąc.

(dowód: akta kontroli str. 5-16, 574)

W kontrolowanym okresie w Internacie zatrudniony był jeden wychowawca (na pełen etat), jeden pracownik administracyjny zatrudniony na 0,5 etatu oraz pięciu pracowników obsługowych zatrudnionych na 3,5 etatu (w roku szkolnym 2012/2013 zatrudniano czterech pracowników obsługowych na 3 etaty). Ponadto w Zespole Szkół zatrudniony był pedagog oraz higienistka.

(dowód: akta kontroli str. 17)

1.2. W latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 Internat dysponował 54 miejscami dla wychowanków. O miejsce w Internacie ubiegało się i zostało przyjętych w tych latach szkolnych odpowiednio 25, 19 i 15 uczniów technikum i liceum ogólnokształcącego. Liczba wychowanków w placówce spadła w badanym okresie o 40%. Wg stanu na 30 września 2012 r., 2013 r. i 2014 r. przyjęci do Internatu uczniowie wykorzystali odpowiednio: 45,45%, 34,54% i 27,27% miejsc zakwaterowania. Średnioroczna liczba uczniów Zespołu Szkół korzystających z zakwaterowania wyniosła odpowiednio: 2,68%, 2,25% i 1,85% (wg stanu na 30 września danego roku liczba uczniów Zespołu Szkół wyniosła odpowiednio 932, 843 i 809 osób).

² W skład Zespołu Szkół wchodziły następujące szkoły: Gimnazjum nr 4, II Liceum Ogólnokształcące, Technikum nr 1, Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Technikum Uzupełniające nr 1 dla Dorosłych, Szkoła Policealna nr 2 dla Dorosłych.

³ https://sio.men.gov.pl/dodatki/rspo2portal/index.php?param=Support_sipltemInfo_1919

(dowód: akta kontroli str. 18-25)

Odnosnie niewykorzystania miejsc w Internacie Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że podejmował działania związane z promocją Internatu polegające na: wydawaniu ulotek promujących Zespół Szkół i Internat, organizacji dni otwartych, spotkaniach z rodzicami, prowadzeniu stron internetowych oraz podawaniu informacji o Internacie w trakcie wyjazdów promocyjnych nauczycieli do innych szkół, organizacji konkursów dla młodzieży zamieszkałej w Internacie promujących ten obiekt.

(dowód: akta kontroli str. 565)

W kontrolowanym okresie z usług w zakresie zakwaterowania i wyżywienia w Internacie (poza wychowankami) korzystały dzieci przebywające w okresie wakacyjnym na obozach sportowych (w 2012 r. w dwóch turnusach uczestniczyło 48 dzieci; w 2013 r. w jednym turnusie uczestniczyło 24 dzieci). Ponadto z 9 na 10 marca 2013 r. (weekend), z okazji imprezy sportowej zorganizowanej przez lokalne jednostki samorządowe z wyżywienia i zakwaterowania w Internacie korzystało 19 osób z klubu sportowego.

(dowód: akta kontroli str. 531-553, 561, 566)

1.3. Liczba miejsc do zakwaterowania w Internacie (dostępnych łóżek) zgłoszona organowi prowadzącemu i ustalona na podstawie oględzin wynosiła 54. W dokumentacji technicznej, projektowej budynku Internatu brak było danych dotyczących przewidywanej liczby miejsc do zakwaterowania. Liczba miejsc ustalona zgodnie z instrukcją⁴ zawartą w Systemie Informacji Oświatowej (dalej: SIO) wyniosła 55.

(dowód: akta kontroli str. 19-25, 332-344)

1.4. Wpisanie wychowanka do Internatu (datę wprowadzenia) odnotowywano w jego teście osobowej oraz w księdze meldunkowej, zawierającej dane osobowe wychowanka i jego rodziców, adres miejsca pobytu stałego, oznaczenie dokumentu stwierdzającego tożsamość oraz datę zameldowania i wymeldowania z Internatu. Podstawą zameldowania wychowanka w Internacie był odpis aktu urodzenia z potwierdzonym zameldowaniem na pobyt stały lub dowód osobisty.

Dane do SIO, dotyczące zakwaterowania w Internacie, wpisywano na podstawie informacji i dokumentów znajdujących się u intendenci i wychowawcy Internatu.

(dowód: akta kontroli str. 26-50, 57-58, 166, 574)

1.5. Na dzień 30 września 2012 r, 2013 r. i 2014 r. w Internacie zakwaterowanych było:

- według danych SIO, odpowiednio 25, 23 i 15 uczniów;
- zgodnie z księgą meldunkową Internatu, odpowiednio: 25, 20 i 15 wychowanków;
- zgodnie z danymi wynikającymi z dzienników zajęć wychowawczych, odpowiednio: 25, 19 i 15 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 23-50, 75-79, 133-137, 161-163)

1.6. W roku szkolnym 2012/2013 (w okresie od września do czerwca) w Internacie zakwaterowanych było 30 wychowanków, z których trzech, tj. 10 % mieszkało krócej niż 10 miesięcy. W roku szkolnym 2013/2014 w liczbie 26 wychowanków krócej niż 10 miesięcy mieszkało siedmiu (27%). W roku szkolnym 2014/2015 na 19 zakwaterowanych wychowanków, sześciu (32%) mieszkało krócej niż 10 miesięcy.

⁴ W instrukcji tej podano, że na wychowanka przypada 5 m².

Wychowankowie rezygnowali z zakwaterowania w Internacie z powodu uruchomienia dodatkowych połączeń autobusowych lub zmiany szkoły. Z zakwaterowania rezygnowali w ciągu roku szkolnego wychowankowie, którzy z góry zakładali pobyt w Internacie w miesiącach jesienno-zimowych.

(dowód: akta kontroli str. 51, 575)

1.7. W internacie zatrudniony był jeden wychowawca, na którego przypadało średniorocznie 26 wychowanków w roku szkolnym 2012/2013 i 25 wychowanków w roku szkolnym 2013/2014. Posiadał on wymagane kwalifikacje, o których mowa w § 24 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁵.

W kontrolowanym okresie w Internacie nie byli zatrudniani wolontariusze.

(dowód: akta kontroli str. 51-52, 566)

1.8. Zgodnie z regulaminem Internatu o przyjęcie do placówki mogli ubiegać się wszyscy uczniowie Zespołu Szkół. Podanie o przyjęcie do Internatu, zgodnie ze statutem Zespołu Szkół, rozpatrywane było przez Dyrektora Zespołu Szkół wraz z wychowawcą Internatu. Osoby niebędące uczniami Zespołu Szkół mogły być przyjęte do Internatu tylko za zgodą Dyrektora Zespołu Szkół.

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

Badanie losowo wybranej dokumentacji związanej z rekrutacją 10 wychowanków wykazało, że przebiegała ona zgodnie z zasadami ustalonymi w statucie Zespołu Szkół. W jej trakcie, od uczniów ubiegających się o miejsce w Internacie wymagano jedynie złożenia podania o przyjęcie, zawierającego jego dane osobowe oraz nazwę szkoły, do której uczęszczał. Od rodziców kandydata wymagano wyłącznie wyrażenia zgody na korzystanie przez niego z sali gimnastycznej oraz innych obiektów sportowo-rekreacyjnych Zespołu Szkół.

Z rodzicami (opiekunami prawnymi) wychowanków nie zawierano osobnych umów regulujących zasady pobytu uczniów w Internacie ponieważ, jak wyjaśnił Dyrektor Zespołu Szkół, wszyscy wychowankowie są na ogół uczniami szkoły wchodzącej w skład Zespołu, a organ prowadzący nie wymagał tego typu uregulowań prawnych.

(dowód: akta kontroli str. 8-9, 57-58, 574)

Ani w statucie Zespołu Szkół, ani w regulaminie Internatu nie określono zasad przyjmowania cudzoziemców do Internatu. W kontrolowanym okresie cudzoziemcy nie składali wniosków o przyjęcie do Internatu.

(dowód: akta kontroli str. 5-16, 566)

1.10. W kontrolowanym okresie w Internacie zorganizowana była jedna grupa wychowawcza. W roku szkolnym 2012/2013 liczyła ona średniorocznie 26 wychowanków, a w roku szkolnym 2013/2014 - 25 wychowanków.

(dowód: akta kontroli str. 18, 75-79, 133-137, 161-163)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Do SIO wprowadzone zostały niewłaściwe dane o liczbie wychowanków Internatu według stanu na dzień 30 września 2013 r., które podane zostały przez intendenta i wychowawcę Internatu. Zgodnie z danymi z SIO na ten dzień, w Internacie

⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 1207.

zakwaterowane były 23 osoby, natomiast z księgi meldunkowej Internatu wynika, że do tego dnia zakwaterowało się 20 osób.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że chęć zamieszkania w Internacie zgłosiły 23 osoby, jednak trzy osoby, pomimo swojej deklaracji, że będą mieszkały od września, wprowadziły się dopiero w październiku. Spowodowane to było dobrymi warunkami pogodowymi, które sprzyjały dojazdowi do szkoły komunikacją publiczną. Osoby te zamieszkały w Internacie z dniem 8 października.

(dowód: akta kontroli str. 23-50, 75-79, 575)

2. Ze Statutu Zespołu Szkół wynika, że Internat nie został zorganizowany przy konkretnej szkole wchodzącej w skład Zespołu Szkół, a przyporządkowano go organizacyjnie do Zespołu Szkół jako całości (funkcjonował jako jego część składowa). Taka organizacja Internatu była niezgodna z wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 16 października 2013 r. (II SA/Go 584/13), według którego internat może zostać zorganizowany jedynie przy konkretnej szkole, nie można natomiast go zorganizować przy zespole szkół.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że Internat stanowił część składową Zespołu Szkół od momentu utworzenia w 1976 r. Zespołu Szkół Rolniczych. Przejęcie Zespołu Szkół przez samorząd powiatowy w 1999 r. nie zmieniło w sposób istotny jego struktury organizacyjnej, a każde kolejne statuty sankcjonowały usytuowanie Internatu jako część składową Zespołu Szkół.

(dowód: akta kontroli str. 5-6, 584)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Działalność opiekuńczo-wychowawcza

Opis stanu faktycznego

2.1. W sprawozdaniach z działalności Internatu w latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 oraz w protokołach z posiedzeń Rady Pedagogicznej w tym okresie nie odnotowano problemów związanych z funkcjonowaniem Internatu.

(dowód: akta kontroli str. 53-56, 59-65, 575)

2.2. Działalność opiekuńczo-wychowawcza z wychowankami dokumentowana była w dziennikach zajęć wychowawczych (zawierały one plan pracy oraz jego tygodniową realizację, kontakty z rodziną i szkołą wychowanka). Ponadto w teczках osobowych wychowanków znajdowały się zgody rodziców na korzystanie przez nich z obiektów sportowych oraz podpisane przez rodziców zwolnienia z zajęć prowadzonych w Internacie.

(dowód: akta kontroli str. 58, 66-164)

2.3. W statucie Zespołu Szkół i w regulaminie Internatu nie określono form współpracy wychowawcy z rodzicami. Nie opracowano również odrębnej procedury regulującej współpracę tego typu. Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że nie sformalizowano współpracy z rodzicami wychowanków ponieważ Internat utrzymuje stały kontakt z rodzicami podczas cotygodniowego przywozu i odbioru dzieci z Internatu, w trakcie comiesięcznych drzwi otwartych oraz systematycznego kontaktu telefonicznego.

Natomiast w planach pracy opiekuńczo-wychowawczych przewidziane zostało stałe diagnozowanie środowiska wychowanków poprzez systematyczne kontakty

z rodzicami (prawnymi opiekunami). Ponadto w regulaminie Internatu, jako jedno z zadań wychowawcy przewidziano systematyczną współpracę z rodzicami wychowanków. Wychowawca utrzymywał stały i systematyczny kontakt z rodzicami przez cały rok szkolny, co wykazała analiza dzienników zajęć wychowawczych (w dziennikach wpisywano datę kontaktu i jego formę-rozmowa telefoniczna bądź kontakt osobisty, dane osobowe dziecka i rodzica oraz temat rozmowy). Kontaktowano się z rodzicami m. in. w następujących sprawach: zachowania ucznia w Internacie, problemów wychowawczych, palenia papierosów, spraw bieżących i organizacyjnych, nieobecności w szkole, ocen uzyskiwanych w szkole, sytuacji rodzinnej wychowanka.

(dowód: akta kontroli str. 5-16, 170, 172, 206-230, 566)

2.4. W regulaminie Internatu, jako jedno z zadań wychowawcy przewidziano utrzymywanie stałego kontaktu z nauczycielami przedmiotów oraz wychowawcami klas. Nie opracowano jednakże odrębnej procedury regulującej współpracę tego typu. Dyrektor Internatu wyjaśnił, że nie sformalizowano form kontaktu wychowawcy ze szkołą ponieważ kontakt jest stały. Dodał, że wychowawca Internatu jest członkiem Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół, a budynek, w którym mieści się Internat, jest również budynkiem dydaktycznym, gdzie odbywają się lekcje, a więc nauczyciele mają stały wgląd w sytuację w Internacie.

Internat nie posiadał dokumentacji poświadczającej udzielenie zgody przez rodziców na kontrolę ocen i frekwencji wychowanków. W planach pracy opiekuńczo-wychowawczych przewidziane zostało stałe kontrolowanie frekwencji szkolnej i wyników nauczania. W Internacie przez cały rok szkolny realizowane były zadania polegające na: otoczeniu szczególną troską wychowanków mających problemy w nauce poprzez zorganizowanie samopomocy koleżeńskiej, udzielaniu pomocy w racjonalnym planowaniu nauki własnej, systematycznej analizie dzienników lekcyjnych, współpracy z Dyrektorem Zespołu, wychowawcami, nauczycielami i pedagogiem, przeprowadzaniu rozmów indywidualnych z wychowankami, diagnozowaniu przyczyn i form poprawy ocen, umożliwianiu uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych, kółkach zainteresowań. Przeprowadzono zajęcia z zakresu: technik szybkiego czytania, poznania swoich predyspozycji zawodowych. W dziennikach zajęć wychowawczych odnotowane były oceny wychowanków za kolejne semestry oraz oceny końcowe. Nie odnotowano w nich frekwencji wychowanków na zajęciach szkolnych na koniec semestru ponieważ, zgodnie z wyjaśnieniami wychowawcy Internatu, posiadał on stały dostęp do dzienników lekcyjnych i na bieżąco kontrolował obecność wychowanków na lekcjach. W dziennikach zajęć odnotowane zostały kontakty ze szkołą. Wynikało z nich, że wychowawca analizował oceny i frekwencję wychowanków, rozmawiał o wynikach nauki i zachowaniu w szkole, a także omawiał sytuację rodzinną uczniów. Ponadto wychowawca w całym roku szkolnym przeprowadził 67 zajęć dotyczących m. in. motywowania do efektywnego wykorzystania czasu przeznaczonego na naukę, pomocy w odrabianiu lekcji czy organizacji samopomocy koleżeńskiej.

W budynku Internatu wydzielone było pomieszczenie do nauki własnej, w którym mieściło się pięć stanowisk, dostępne bez żadnych ograniczeń dla wychowanków.

(dowód: akta kontroli str. 16, 53-164, 170, 172, 206-230, 362-363, 567)

2.5. W Zespole Szkół pracowała higienistka, zatrudniona przez Narodowy Fundusz Zdrowia, w poniedziałek i wtorek w godzinach od 12.30-15.00 oraz od środy do piątku w godzinach od 7.30 do 15.00. Zgodnie z wyjaśnieniami samodzielnego referenta Zespołu Szkół, wychowankowie Internatu podlegali opiece higienistki

szkolnej na tych samych zasadach, co pozostali uczniowie. Zespół Szkół nie zatrudniał pielęgniarki.

(dowód: akta kontroli str. 165)

W budynku Internatu znajdowała się izolatka, która, zgodnie z wyjaśnieniami wychowawcy Internatu, nie była wykorzystywana w kontrolowanym okresie (uczniowie, którzy czuli się gorzej byli zabierani przez rodziców do domu).

(dowód: akta kontroli str. 170, 363)

Wychowawca Internatu był przeszkolony w zakresie udzielania pierwszej pomocy, co było zgodne z § 21 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁶ (dalej: rozporządzenie w sprawie bhp). Zajęcia z tego zakresu dla wychowanków odbyły się w roku szkolnym 2013/2014.

(dowód: akta kontroli str. 169)

W Internacie opracowana została procedura postępowania wychowawców w wychowankiem chorym⁷. Z informacji uzyskanych z SP ZOZ w Szamotułach wynikało, że w kontrolowanym okresie nie zgłaszano do pogotowia ratunkowego próśb o interwencję do nagłych zdarzeń i zachorowań wychowanków Internatu. Również w dokumentacji Zespołu Szkół w kontrolowanych latach szkolnych nie odnotowano takich przypadków.

(dowód: akta kontroli str. 179, 203, 393-408)

2.6. W regulaminie Internatu oraz w statucie Zespołu Szkół brak jest regulacji dotyczących przyjmowania do Internatu uczniów przewlekle chorych czy wymagających podawania leków. Z obowiązującej w Internacie procedury postępowania z chorym wychowankiem wynikało natomiast, że w przypadku wychowanka, który regularnie zażywa leki, niezbędne jest pisemne zaświadczenie o rodzaju leku i sposobie jego przyjmowania, potwierdzone przez lekarza oraz pisemna prośba rodzica (opiekuna prawnego) o możliwość wydawania leku w Internacie. Internat nie egzekwował od rodziców wychowanków innych dokumentów dotyczących stanu zdrowia wychowanków, mogących mieć znaczenie w sprawowaniu opieki. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Zespołu Szkół, wiedzę o stanie zdrowia wychowanków uzyskiwano na podstawie rozmów z rodzicami i uczniami. Informacje dotyczące stanu zdrowia uczniów gromadzi również higienistka szkolna. W latach 2012-2015 nikt z rodziców nie zgłosił złego stanu zdrowia swojego dziecka.

(dowód: akta kontroli str. 5-16, 58, 179, 575)

Z wyjaśnień wychowawcy Internatu wynika, że w kontrolowanym okresie w Internacie nie przebywały osoby przewlekle chore, wymagające podawania leków czy wymagające stosowania specjalnej diety.

(dowód: akta kontroli str. 170)

2.7. W regulaminie Internatu zapisano, że zapewnia on swoim wychowankom m. in. warunki do nauki, rozwijania zainteresowań i uzdolnień, a także stałą opiekę ze strony wychowawców. W kontrolowanych latach szkolnych w Internacie obowiązywała procedura wyjazdów wychowanków do domu⁸, procedura

⁶ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, ze zm.

⁷ Zgodnie z tą procedurą wychowanek miał zgłosić swoje dolegliwości wychowawcy, który po przeprowadzonym wywiadzie informował rodziców o problemach zdrowotnych i ustalał z nimi dalsze działania, wzywał rodziców do Internatu i w razie konieczności wzywał pogotowie.

⁸ W procedurze tej przewidziano m. in., że każde opuszczenie Internatu musi być zgłoszone wychowawcy; dniem wyjazdowym był piątek, a w uzasadnionych wypadkach wychowanek mógł

monitorowania wychowanków wchodzących i wychodzących z Internatu⁹, procedura monitorowania odwiedzin wychowanków przez gości¹⁰. W Internacie prowadzony był również zeszyt odwiedzin osób z zewnątrz, zeszyt wyjść wychowanków z Internatu w godzinach od 19 do 21 oraz zeszyt obecności wychowanków Internatu. Z zapisów dokonanych w ww. zeszytach wynikało, że prowadzone były one systematycznie. Na początku każdego roku szkolnego prowadzone były zajęcia, w czasie których zaznajamiano wychowanków z regulaminami placówki, a uczniowie poświadczali zapoznanie się z regulaminem Internatu własnoręcznym podpisem.

Zgodnie z regulaminem Internatu za nieprzestrzeganie obowiązków, czyny chuligańskie, niszczenie mienia, rażące naruszenie norm moralnych oraz nagminne łamanie regulaminu, wychowanek mógł być ukarany poprzez upomnienie wychowawcy, upomnienie lub naganę dyrektora, powiadomienie rodziców o nagannym zachowaniu oraz pozbawienie miejsca w Internacie. W przypadku wydalenia wychowanka z placówki, zgodnie z odpowiednią procedurą, wychowawca był zobowiązany zawiadomić o tym rodziców i sporządzić protokół ze zdarzenia, a wychowanek miał prawo pobytu w Internacie do czasu podjęcia uchwały przez Radę Pedagogiczną (nie dotyczyło to wychowanków, których pobyt zagrażał bezpieczeństwu swojemu lub innych mieszkańców). Ponadto wychowanek wydany miał obowiązek rozliczenia się z Internatem, a po odbyciu kary wydalenia, mógł przebywać w placówce warunkowo (zasady warunkowego powrotu określał wychowawca grupy, a przyjęcie ich do wiadomości wychowanek potwierdzał własnoręcznym podpisem).

W kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki wydalenia wychowanków z Internatu.

(dowód: akta kontroli str. 10, 15, 82, 139, 170, 174-178, 184-201, 568)

W kontrolowanych latach szkolnych w Internacie obowiązywały procedury postępowania wychowawców: wobec wychowanka będącego pod wpływem alkoholu lub środków odurzających¹¹, w sytuacji znalezienia na terenie Internatu substancji psychoaktywnej lub środków narkotycznych¹², w sytuacji zagrożenia

wyjechać do domu w ciągu tygodnia, po wcześniejszym uzgodnieniu tego faktu przez rodziców z wychowawcą.

⁹ W procedurze tej ustalono godziny: wyjść do szkoły; czasu wolnego w ciągu dnia, kiedy to wychowankowie mogą opuścić Internat, po wcześniejszym zgłoszeniu tego faktu wychowawcy; godziny, w czasie których wszystkie przypadki opuszczenia Internatu muszą być odnotowane w „Zeszycie wyjść i powrotów”; godziny, w czasie których wejście na teren Internatu może mieć miejsce tylko w szczególnych przypadkach.

¹⁰ W procedurze tej określono m. in. godziny odwiedzin, obowiązek wpisania gości do „Zeszytu odwiedzin”, warunek uzyskania zgody wychowawcy na odwiedziny, uprawnienie dla rodziców i opiekunów prawnych do wejścia na teren placówki przez cały dzień.

¹¹ Zgodnie z tą procedurą, gdy wychowawca stwierdzi, że wychowanek jest pod wpływem alkoholu lub środków odurzających powiadamia dyrektora zespołu; odizolowuje wychowanka od reszty grupy ale nie pozostawia go samego; zabezpiecza znalezioną substancję; zawiadamia rodziców, których zobowiązuje do przyjazdu, a w przypadku ich odmowy przyjazdu, gdy wychowanek jest agresywny lub zagraża życiu i zdrowiu, wychowawca zawiadamia jednostkę policji; wychowawca dokumentuje zdarzenie w notatce służbowej i uruchamia procedury zmierzające do nałożenia stosownej kary wynikającej z regulaminu.

¹² W procedurze tej określono m. in., że wychowawca niezwłocznie powiadamia dyrektora zespołu o takiej sytuacji, a następnie, w obecności innej osoby, żąda przekazania substancji, zawiadamia rodziców, których zobowiązuje do przyjazdu, zawiadamia policję. W przypadku gdy wychowanek odmawia wydania substancji, należy odseparować go od innych mieszkańców, pozostawić pod opieką i wezwać policję w celu przeszukania. W sytuacji zagrożenia życia wychowawca zobowiązany był wezwać pogotowie.

wychowanków niedostosowaniem społecznym (wagary, zachowanie agresywne)¹³, wobec wychowanka sprawcy czynu i ofiary czynu karalnego¹⁴. Wychowawca Internatu prowadził w trakcie roku szkolnego zajęcia, w trakcie których omawiano m.in.: zasady wspólnej odpowiedzialności za porządek w pokojach i pomieszczeniach wspólnych czy zasady odpowiedzialności za swoje czyny i zachowanie (łącznie 32 zajęcia w kontrolowanym okresie). Wychowawca uczył dzieci również reakcji na niewłaściwe zachowania wychowanków oraz zasad właściwych postaw i zachowań (łącznie 45 zajęć w kontrolowanym okresie). Wszystkie ww. zajęcia zostały odnotowane w dziennikach zajęć wychowawczych.

(dowód: akta kontroli str. 66-160, 180-183)

Z informacji uzyskanych od Komendanta Powiatowego Policji w Szamotułach wynikało, że w kontrolowanym okresie nie odnotowano żadnych interwencji ani zgłoszeń z Internatu.

W kontrolowanym okresie nie wystąpiły również przypadki niszczenia sprzętu Internatu.

(dowód: akta kontroli str. 170, 205)

Wychowankom Internatu zapewniono dostęp do Internetu. W komputerze z dostępem do Internetu zainstalowane było i aktualizowane oprogramowanie¹⁵ zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju. Ponadto dla wychowanków Internatu prowadzone były zajęcia dotyczące zagrożenia uzależnienia się od Internetu (łącznie 7 zajęć w kontrolowanym okresie). Fakt przeprowadzenia zajęć odnotowany został w dziennikach zajęć wychowawczych.

(dowód: akta kontroli str. 66-160, 231, 363)

Na każdy rok szkolny badanego okresu opracowany został plan pracy opiekuńczo-wychowawczej, z którego wychowawca sporządzał sprawozdanie i przedstawiał Radzie Pedagogicznej Zespołu Szkół. Ze sprawozdań tych wynikało, że założenia planu pracy zostały zrealizowane oraz, że nie sformułowano wniosków związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą. Rada nie zgłaszała zastrzeżeń do realizacji ww. planów.

(dowód: akta kontroli str. 53-56, 59-65, 206-230, 575)

2.8. W kontrolowanych latach szkolnych w Internacie nie był zatrudniony wychowawca sprawujący opiekę w porze nocnej. Zatrudniono natomiast dwóch starszych dozorców, którzy w zakresach swoich czynności posiadali m.in. obowiązek sprawdzenia stanu młodzieży przy przyjęciu opieki, dopilnowania w ciągu nocy bezpieczeństwa młodzieży w Internacie, przeprowadzenia przeglądu zabezpieczenia budynku Internatu. Dozorcy wykonywali swoje obowiązki

¹³ Zgodnie z tą procedurą: w przypadku zaistnienia takich sytuacji wychowawca przeprowadza rozmowę z wychowankiem; powiadamia rodziców o zaistniałej sytuacji i wzywa ich do stawienia się w Internacie, a następnie zobowiązuje ich do nadzoru nad dzieckiem i ustala szczegółowej formy kontroli; w przypadku nieskuteczności ww. działań, wychowawca ustala zasady pomocy wspólnie z wychowawcą klasy oraz pedagogiem szkolnym oraz zobowiązuje rodziców do konsultacji psychologicznej.

¹⁴ W przypadku sprawcy czynu karalnego wychowawca miał obowiązek odseparować podejrzanego wychowanka od reszty grupy, powiadomić dyrektora zespołu, powiadomić rodziców, wezwać policję (również w sytuacji gdy sprawca czynu nie jest wychowankiem Internatu), zabezpieczyć dowody, starać się ustalić świadków oraz okoliczności czynu. W przypadku ofiary czynu karalnego wychowawca miał obowiązek odizolować wychowanka od reszty grupy, powiadomić dyrektora zespołu, powiadomić rodziców, wezwać pogotowie (jeżeli wychowanek doznał obrażeń), wezwać policję, gdy istnieje konieczność zabezpieczenia śladów przestępstwa).

¹⁵ Aktywna kontrola Internetu Benjamin Admin 5.0

naprzemiennie, co drugi tydzień. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Zespołu Szkół, nie występują żadne problemy związane z zapewnieniem opieki w porze nocnej. Nie występował więc do organu prowadzącego o zgodę na zatrudnienie wychowawcy-opiekuna nocnego ze względu na prawidłowe funkcjonowanie Internatu. Dodał ponadto, że obecne rozwiązanie organizacyjne zostały ustalone w latach 2000-2003 przez organ prowadzący z ówczesną dyrekcją Zespołu Szkół.

(dowód: akta kontroli str. 232-233, 568, 576, 584)

2.9. W Internacie, w trakcie przyjęcia wychowanków do placówki, nie egzekwowano od ich rodziców ewentualnych kopii orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. W regulaminie Internatu nie określono zakresu pomocy wychowankom z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi, wymagającymi stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania. Nie opracowano też żadnej procedury regulującej ten zakres spraw ponieważ, jak wyjaśnił Dyrektor Zespołu Szkół, w kontrolowanym okresie, jak i wcześniej, w Internacie nie przebywali wychowankowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego (żaden z rodziców nie przedstawił takiego orzeczenia). Podstawowym źródłem wiedzy o zakresie pomocy jest orzeczenie, które szczegółowo przedstawia zarówno diagnozę oraz metody pracy.

(dowód: akta kontroli str. 9-16, 57-58, 172, 568-569)

2.10. Internat sprawował opiekę na wychowankami od niedzieli do piątku. W regulaminie Internatu brak było regulacji odnoszących się do czasu wyjazdu i powrotu wychowanków z/do Internatu. W procedurze wyjazdu wychowanków do domu, z którą zapoznawano wychowanków, zawarto zapis, że dniem wyjazdowym w Internacie jest piątek. W kwestionariuszach związanych z przyjęciem do Internatu rodzice nie podawali godzin, w jakich wychowanek wyjeżdża z placówki oraz nie składali żadnych oświadczeń z tym związanych. Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że ani w regulaminie Internatu, ani w statucie Zespołu Szkół, nie zawarto regulacji dotyczących czasu funkcjonowania Internatu ponieważ określony on został w „Procedurze wyjazdu wychowanków do domu”, a także dostępny jest w gablocie w Internacie. Stwierdził ponadto, że wszyscy wychowankowie zapoznawani byli z rozkładem dnia w Internacie na etapie rekrutacji, który jest skorelowany z pracą Zespołu Szkół i określony kalendarzem roku szkolnego. Dodał, że uczniowie nigdy nie wnioskowali o możliwość pozostania w Internacie w weekend. Stwierdził także, że Internat nie jest przygotowany do funkcjonowania w weekendy ponieważ wymagałoby to całkowitej zmiany organizacji pracy oraz wiązałoby się ze znacznym wzrostem kosztów jego funkcjonowania.

(dowód: akta kontroli str. 174, 57-58, 581)

2.11. Z regulaminu Internatu wynikało, że grupa wychowawcza była podstawową formą organizacyjną działalności opiekuńczo-wychowawczej. W Internacie nie powołano zespołu wychowawczego ponieważ, jak wyjaśnił Dyrektor Zespołu Szkół, zatrudniony jest tylko jeden nauczyciel wychowawca, a pracownicy Internatu oraz Zespołu Szkół mają obowiązek informowania dyrektora o wszelkich problemach dotyczących wychowanków Internatu. Dodał również, że wychowankowie na bieżąco informują pracowników Internatu i Zespołu Szkół o swoich problemach.

W kontrolowanych latach szkolnych wychowawca Internatu prowadził dzienniki zajęć wychowawczych. Odnotowywał w nich przeprowadzone zajęcia wychowawcze, o których mowa w punktach 2.3-2.7. niniejszego wystąpienia pokontrolnego, a także wszystkie inne zajęcia, które odbyły się w czasie roku szkolnego. Wychowawca odnotowywał w dziennikach również problemy dotyczące poszczególnych wychowanków, związane z ich ocenami i frekwencją na zajęciach szkolnych. W dziennikach tych wpisywał dane osobowe wychowanków i ich

rodziców (łącznie z numerami telefonów), szkolne osiągnięcia edukacyjne wychowanków, przeprowadzone hospitacje w Internacie, plan pracy w roku szkolnym, kontakty z rodziną, kontakty ze szkołą, tygodniowe założenia wychowawcze i realizację planu pracy. Obecność wychowanków na tych zajęciach odnotowywana była w osobnym zeszycie obecności, z którego wynika, że w zajęciach uczestniczyli wszyscy wychowankowie przebywających w danym tygodniu w Internacie. Wychowawca Internatu wyjaśnił, że nie prowadził osobnej dokumentacji dla każdego wychowanka, takiej jak kwestionariusz obserwacji czy arkusz diagnozy, ponieważ cała dokumentacja pracy wychowawczej dotycząca poszczególnych uczniów znajduje się w dzienniku zajęć wychowawczych. Z zapisów w dziennikach wynika, że praca wychowawcza prowadzona była systematycznie, brak w nich jest natomiast wpisów dotyczących efektów tej pracy.

W czasie zajęć opiekuńczo-wychowawczych przestrzegano tygodniowego wymiaru zajęć z grupą wychowawczą, który wynosił 49 godzin zegarowych.

(dowód: akta kontroli str. 11, 66-160, 170-171, 184-187, 569-570)

W kontrolowanym okresie nie przeprowadzano wśród wychowanków anonimowych ankiet na temat występowania w Internacie zjawisk patologicznych, w tym przemocy.

(dowód: akta kontroli str. 576)

2.12. W kontrolowanym okresie dla wychowanków zorganizowano następujące imprezy: zajęcia ogniska integracyjne, imprezy z okazji dnia chłopca, chrztu pierwszaków, andrzejek, wigilii, wyborów do samorządu Internatu, dnia kobiet, pożegnania maturzystów. Ponadto organizowano wyjścia do kina, pizzerii, konkurs karaoke oraz zajęcia warsztatowe pt. „Poznaj swoje predyspozycje zawodowe”. Wychowankowie mieli również możliwość uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych (gry na boisku szkolnym, gry w tenisa stołowego, realizacji kursu na prawo jazdy, uczestnictwa w kółkach zainteresowań i kółku plastycznym w Internacie), a także we Wiosennym Festynie Internatów.

(dowód: akta kontroli str. 53-65)

2.13. W kontrolowanym okresie działalność Internatu nie była poddana kontroli i ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej przez wizytatorów kuratorium oświaty. Nadzór pedagogiczny w Internacie sprawowany był przez Dyrektora Zespołu Szkół i jego zastępcę i polegał na prowadzeniu hospitacji Internatu przy okazji organizowanych imprez. W ramach tego nadzoru, w kontrolowanym okresie, Dyrektor Zespołu Szkół i jego zastępca przeprowadzili 10 hospitacji. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Zespołu Szkół hospitacje te dotyczyły sprawdzenia prawidłowości prowadzonej dokumentacji, obserwacji zajęć realizowanych przez wychowawców, kontroli realizacji zamierzeń wychowawców. Dyrektor Zespołu wyjaśnił ponadto, że każdorazowo, po przeprowadzonych hospitacjach, przekazywano wychowawcy uwagi i zastrzeżenia.

(dowód: akta kontroli str. 67, 125, 153, 234-239, 577)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na brak oświadczeń rodziców wychowanków co do czasu przejęcia opieki nad swoimi dziećmi w piątek, po opuszczeniu przez nich Internatu. Uregulowanie tej kwestii, zdaniem NIK, zapewni w pełni rzetelne sprawowanie opieki nad wychowankami Internatu.

(dowód: akta kontroli str. 174, 57-58, 581)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

3. Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny

Opis stanu
faktycznego

2.1. Dyrektor Zespołu Szkół sprawował trwały zarząd nad budynkiem Internatu dopiero od kwietnia 2015 r. Z uwagi na fakt nieuregulowania stosunków własnościowych odnośnie tej nieruchomości¹⁶ w okresie wcześniejszym Dyrektor zarządzał majątkiem Zespołu Szkół, na podstawie decyzji Starosty Szamotulskiego.

(dowód: akta kontroli str. 240-251, 568)

W kontrolowanym okresie budynek Internatu poddawany był okresowym kontrolom technicznym, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹⁷.

W wyniku przeprowadzonych kontroli technicznych nie stwierdzono zagrożeń dla życia, zdrowia ludzi, mienia lub środowiska. Stwierdzono natomiast¹⁸: zły stan techniczny schodów zewnętrznych od strony północnej (za wyjątkiem protokołu nr 3/V/2012), duże ubytki i zawilgocenie w tynkach kondygnacji piwnicznej oraz zły stan stolarki piwnicznej i stolarki okiennej w kondygnacji piwnicznej, a także niedostateczny stan posadzek w pomieszczeniach piwnicznych (za wyjątkiem protokołu nr 3/V/2012), niedostateczny stan tynków zewnętrznych, uszkodzoną opaskę betonową wokół budynku. W protokołach tych zalecono wykonanie odpowiednich remontów w możliwie nieodległym terminie.

W protokole nr 1/5 z 19 grudnia 2012 r. z przeglądu 5-letniego instalacji ogrzewania zalecono wymianę w całej instalacji zaworów grzejnikowych na zawory z głowicami termoregulacyjnymi. W protokole nr 3/4 z 19 grudnia 2012 r. z przeglądu 5-letniego instalacji wody zimnej i kanalizacji zalecono częściową wymianę wykonanych z żeliwa poziomów podposadzkowych w kondygnacji piwnicznej.

W protokołach z okresowej kontroli sprawności przewodów i podłączeń spalinowych, wentylacyjnych¹⁹ stwierdzono m. in.: zły stan drożności przewodów wentylacyjnych w pięciu pomieszczeniach, m. in. pokoju wychowawcy bursy oraz jednej sali mieszkalnej oraz zły ciąg w tych przewodach kominowych. W protokole nr 4/2015 stwierdzono zbyt małą średnicę kratki wentylacyjnych w dwóch pomieszczeniach. W protokołach tych zalecono usunięcie ww. usterek.

(dowód: akta kontroli str. 252-279)

Dyrektor Zespołu Szkół planując wydatki na poszczególne lata uwzględniał w planach rzeczowo-finansowych prace remontowe, które wynikały z ww. zaleceń, powołując się na przeglądy budowlane. W planach na lata 2013-2015 zaplanowano odpowiednio 300.000 zł, 380.000 zł i 400.000 zł na remont kondygnacji piwnicznej, wykonanie nowej elewacji i termomodernizację budynku Internatu. Plany te były następnie przekazywane do Starostwa Powiatowego w Szamotulach (dalej: Starostwo). Po uchwaleniu przez Radę Powiatu Szamotulskiego budżetu powiatu na każdy z lat objętych kontrolą, Starosta Szamotulski przekazywał Dyrektorowi

¹⁶ Decyzja Wojewody Wielkopolski przekazująca na własność Powiatu Szamotulskiego mienie Skarbu Państwa, stanowiące przedmiotową nieruchomość została wydana 2 października 2014 r.

¹⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm.

¹⁸ w protokołach z pięcioletniego i rocznego przeglądu technicznego budynku Internatu nr: 3/V/2012 z 19 grudnia 2012 r., 3/R/2013 z 25 listopada 2013 r. oraz 3/R/2014 z 25 listopada 2014 r.

¹⁹ nr: 41/2012 z 21 lutego 2012 r., 6/2013 z 12 lutego 2013 r., 3/2014 z 7 lutego 2014 r., 4/2015 z 18 lutego 2015 r.

Zespołu plany finansowe Zespołu Szkół na dany rok. W planach tych nie znalazły się wydatki na ww. prace remontowe.

Remonty wynikające z ww. zaleceń zawarte również były w Programie Rozwoju Zespołu Szkół na lata 2008-2013 i 2014-2019, a także w zestawieniu zaplanowanych do zrealizowania zadań w latach 2014-2020.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił ponadto, że również w rozmowach wnioskował o środki finansowe na poprawę stanu technicznego budynku ale wszystkie wnioski (pisemne i ustne) nie zostały uwzględnione.

(dowód: akta kontroli str. 280-331, 577)

Dyrektor Zespołu prowadził książkę obiektu budowanego zarządzanego budynku Internatu zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego²⁰ (dalej: rozporządzenie w sprawie książki obiektu budowlanego).

(dowód: akta kontroli str. 332-344)

2.2. W kontrolowanym okresie w Internacie przeprowadzona została jedna kontrola Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Szamotułach oraz jedna kontrola przeprowadzona przez Komendę Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Szamotułach. W ich wyniku stwierdzono spełnianie warunków w zakresie sanitarno-epidemiologicznym oraz ochrony przeciwpożarowej.

Praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji przeprowadzono w Internacie w każdym z lat badanego okresu, tj. zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów²¹ (dalej: rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków).

(dowód: akta kontroli str. 345-358)

2.3. W dniach 27 kwietnia i 5 maja 2015 r. kontroler NIK, w obecności Dyrektora Zespołu Szkół oraz wychowawcy Internatu, przeprowadził oględziny obiektów i wyposażenia Internatu. W wyniku oględzin ustalono m.in., że:

— budynek Internatu był w stanie dobrym. Do budynku prowadziły trzy, zamykane na klucz wejścia, które objęte były nadzorem monitoringu wizyjnego;

— Internat posiadał system monitoringu wizyjnego z użyciem kamer i rejestratora. Na zewnątrz budynku Internatu oraz w jego wnętrzu zainstalowano odpowiednio: dwie i sześć kamer. Zapis z kamer przechowywany jest przez dziewięć dni, a widok z kamer dozorowany był przez wychowawcę Internatu;

— wejścia do budynku były pod nadzorem wychowawcy, a w Internacie prowadzono ponadto zeszyt odwiedzin osób z zewnątrz, zeszyt wyjść wychowanków z Internatu w godzinach od 19 do 21 oraz zeszyt obecności wychowanków Internatu.

— w Internacie znajdowało się 14 pokoi mieszkalnych z 52 łózkami oraz jedna izolatka z dwoma łózkami (na pierwszym piętrze znajdowało się pięć pokoi z 18 łózkami oraz ww. izolatka, a na drugim piętrze znajdowało się dziewięć pokoi z 34 łózkami). Na standardowe wyposażenie pomieszczenia mieszkalnego, przypadające na jednego wychowanka składały się: tapczan, szafa, krzesło, szafka nocna, półka na książki z wieszakami, pościel, koc. Ponadto w każdym pokoju znajdował się jeden stolik do nauki. Powierzchnia pokoju mieszkalnego przypadająca na jednego wychowanka wynosiła 5,09 m²;

²⁰ Dz. U. z 2003 r. Nr 120, poz. 1134

²¹ Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719

- w Internacie nie było pomieszczeń zajmowanych przez inne osoby niż wychowankowie;
- na każdej kondygnacji zlokalizowane zostały łazienki z prysznicami i toaletami;
- wychowankowie mieli do dyspozycji pokój do nauki własnej, świetlicę, stołówkę, pomieszczenie socjalne oraz urządzenia służące rekreacji. Wydzielono również pokój dla wychowawcy;
- wejście do budynku oraz sanitariaty nie były przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W roku szkolnym 2014/2015 wśród wychowanków Internatu nie było osób niepełnosprawnych ruchowo;
- do budynku Internatu prowadzą trzy wejścia (od strony: ulicy, parku i kuchni Internatu). Wszystkie wejścia zamykane są na klucz, przy czym wejście od strony ulicy było zamknięte na klucz „na stałe”. Pozostałe wejścia są zamknięte od godziny 21 do godziny 6.
- w budynku nie wywieszono tabliczek lub innych oznakowań zabraniających dostępu osobom nieuprawnionym (do czego zobowiązywał § 15 rozporządzenia w sprawie bhp) ponieważ, jak wyjaśnił Dyrektor Zespołu, w budynku Internatu znajdują się również sale lekcyjne wstęp do budynku mają uczniowie, nauczyciele, rodzice i inne osoby, a więc nie ma możliwości wywieszenia ww. oznakowania

(dowód: akta kontroli str. 359-369, 578)

W kontrolowanym okresie dyrektor Zespołu Szkół, stosownie do § 3 rozporządzenia w sprawie bhp, przeprowadził kontrole obiektów należących do Zespołu Szkół pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. W protokołach z tych kontroli (podpisanych przez wszystkich członków komisji) nie wskazano żadnych uchybień. Kopie protokołów, zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Zespołu Szkół, przekazano Staroście.

(dowód: akta kontroli str. 370-392, 577)

2.4. W kontrolowanym okresie wychowankowie Internatu nie ulegli wypadkom. Dyrektor Zespołu Szkół prowadził rejestr wypadków zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia w sprawie bhp.

(dowód: akta kontroli str. 393-411)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W książce obiektu budowlanego Internatu, w dziale VI. „Wykaz protokołów kontroli okresowych stanu technicznego sprawności obiektu (przeprowadzanych co najmniej raz w roku; art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy) nie wpisano protokołów z przeprowadzonych okresowych kontroli sprawności przewodów i podłączeń spalinowych, wentylacyjnych o numerach: 41/2012 z 21 lutego 2012 r., 6/2013 z 12 lutego 2013 r., 3/2014 z 7 lutego 2014 r., 4/2015 z 18 lutego 2015 r. Brak ww. wpisów naruszał dyspozycję § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że nie wpisano ww. protokołów do książki obiektu budowlanego z powodu przeoczenia.

(dowód: akta kontroli str. 332-344, 582)

2. W budynku Internatu nie oznaczono miejsca lokalizacji kluczy zamykanych wyjść ewakuacyjnych (do czego zobowiązywał § 4 ust. 2 pkt 4 lit. f rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków).

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że przez jakiś czas klucze od drzwi ewakuacyjnych znajdowały się w oszklonej skrzynce, ale z powodu ich dwukrotnego zaginięcia, znajdują się one w dyżurce nauczycielskiej, do której dostęp mają wszystkie osoby zatrudnione w Internacie.

(dowód: akta kontroli str. 359, 361, 578)

Zdaniem NIK, klucze od drzwi ewakuacyjnych mogą znajdować się w dyżurce nauczycielskiej, ale informacja o miejscu ich przechowywania powinna być odpowiednio oznaczona.

3. W kontrolowanym okresie Dyrektor Zespołu Szkół nie sporządził zestawienia robót remontowych Internatu, na podstawie zaleceń zawartych w protokołach kontroli okresowych, co było niezgodne z § 7 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 16 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych²².

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że nie sporządził ww. zestawień ponieważ budynek Internatu jest wykorzystywany na cele mieszkalne jedynie w ¼, a więc jego zdaniem, nie może być traktowany jako obiekt stricte mieszkalny. W budynku tym przeprowadzane są kontrole okresowe, których wyniki są podstawą do sporządzania planu remontów lub zlecenia robót w trybie awaryjnym.

(dowód: akta kontroli str. 581-582)

W ocenie NIK przepisy ww. rozporządzenia nie uzależniają obowiązku sporządzania odpowiedniego zestawienia od tego, w ilu procentach budynek jest wykorzystywany na cele mieszkalne, a zatem obowiązek ten dotyczył również budynku Internatu.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

4. Gospodarka finansowa

Opis stanu
faktycznego

4.1. Zrealizowane w Internacie, w latach 2012, 2013 i 2014 dochody budżetowe (dział 854 — Edukacyjna opieka wychowawcza, rozdział 85410 — Bursy i internaty) wyniosły odpowiednio: 123.224,06 zł (92% planu), 101.611,57 zł (93% planu) i 81.176,88 zł (87% planu). Wykonane w 2014 r. dochody były niższe od dochodów wykonanych w 2013 r. i 2012 r. o odpowiednio: 20,2% i 34,1%.

Wydatki budżetowe Internatu wykonane w latach 2012, 2013 i 2014 wyniosły odpowiednio: 348.668,01 zł (96% planu), 337.924,94 zł (92%) i 341.264,62 zł (94%). Zrealizowane w 2014 r. wydatki budżetowe Internatu były wyższe od wydatków wykonanych w 2013 r. o prawie 1% i niższe od wydatków wykonanych w 2012 r. o 2,1%.

Łącznie zrealizowano dochody w latach 2012–2014 na poziomie 29,77% wydatków poniesionych na funkcjonowanie Internatu w tym okresie. Relacja dochodów do wydatków Internatu wykonanych w poszczególnych latach wyniosła odpowiednio: 35,3%, 30,1% i 23,8%.

Wydatki budżetowe wykonane w rozdziale 85410, z wyłączeniem kwot poniesionych na wyżywienie pracowników i innych osób niebędących wychowankami (uczniowie Zespołu Szkół), wyniosły w 2012 r. - 299.102,02 zł, w 2013 r. - 296.436,31 zł, a w 2014 r. - 314.358,12 zł.

²² Dz. U. z 1999 r. Nr 74, poz. 836 ze zm.

(dowód: akta kontroli str. 416-421)

4.2. Rodzice wychowanków zobowiązani byli do wnoszenia opłat za zakwaterowanie oraz wyżywienie w placówce. Ich wysokość ustalona została w zarządzeniach Dyrektora Zespołu Szkół nr 10/2011, 6/2012 i 8/2014. Wysokość miesięcznej opłaty za zakwaterowanie wynosiła 35 zł w latach szkolnych 2012/2013 i 2013/2014 oraz 30 zł w roku szkolnym 2014/2015, wysokość opłat za całodienne posiłki wynosiła 9 zł za dzień w latach szkolnych 2012/2013 i 2013/2014 oraz 10 zł za dzień w roku szkolnym 2014/2015. Zgodnie z ww. zarządzeniami odpłatność za posiłki miała być wnoszona do 15 dnia następnego miesiąca. W regulaminie określono zasady odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w Internacie, tj. do 20 dnia każdego miesiąca za następny miesiąc

Dochody z tytułu wpłat rodziców za zakwaterowanie i wyżywienie wyniosły w 2012 r. 69.797,61 zł i stanowiły 56,64% dochodów wykonanych w rozdziale 85410, w 2013 r. — 62.719,53 zł (61,72% ogółu dochodów), a w 2014 r. — 54.961,73 zł (67,71% ogółu dochodów).

W trakcie kontroli NIK szczegółowym badaniem objęto dokumentację dotyczącą wpłat za zakwaterowanie i wyżywienie pięciorga wychowanków²³ i stwierdzono, że opłaty z ww. tytułów były pobierane zgodnie z zasadami określonymi w tych zarządzeniach i wpływały na rachunek dochodów budżetowych Zespołu Szkół.

(dowód: akta kontroli str. 422-522)

Dyrektor Zespołu Szkół, zgodnie z ww. zarządzeniami w sprawie odpłatności za wyżywienie i zakwaterowanie w Internacie, zwolnił siedmioro wychowanków z opłaty za zakwaterowanie z powodu trudnej sytuacji finansowej. Łączna kwota zwolnień w kontrolowanym okresie wyniosła 2.085 zł.

(dowód: akta kontroli str. 523-530)

W regulaminie Rady Szkoły oraz regulaminie Rady Rodziców brak było zapisów dotyczących pobierania opłat z tytułu zakwaterowania.

(dowód: akta kontroli str. 58)

4.4. Placówka uzyskiwała dochody z tytułu opłat za wyżywienie i zakwaterowanie osób innych niż wychowankowie. W kontrolowanym okresie, w czasie letnich ferii szkolnych, w Internacie zorganizowano bazę noclegową wraz z wyżywieniem dla dzieci przebywających na trzech turnusach obozów sportowych. Stawki za opłaty z tego tytułu ustalane były w umowach zlecenia zorganizowania bazy noclegowej wraz z wyżywieniem przez strony umowy (Dyrektora Zespołu Szkół oraz zleceniodawcę-Wielkopolski Związek Tenisowy). Ponadto w marcowy weekend w 2013 r., z okazji imprezy sportowej zorganizowanej przez lokalne jednostki samorządowe, w Internacie przebywało 19 osób z klubu sportowego. Łącznie przychód Zespołu Szkół z tego tytułu wyniósł 33.467 zł.

Zgodnie z uchwałą Rady Powiatu Szamotulskiego²⁴ jednostki samorządowe (wśród których wskazany jest kontrolowany Zespół Szkół) mogą gromadzić na wydzielonym rachunku dochody pochodzące m. in. z wpłat za zorganizowane wycieczki, obozy i inne formy wypoczynku i turystyki krajowej organizowane przez Zespół Szkół.

²³ dwóch osób za rok szkolny 2012/2013 i trzech osób za rok szkolny 2013/2014

²⁴ Uchwała Nr III/24/10 Rady Powiatu Szamotulskiego z dnia 22 grudnia 2010 r. w sprawie utworzenia wydzielonego rachunku dochodów i wydatków nimi finansowanych dla jednostek budżetowych.

Zespół Szkół nie prowadził rachunku dochodów własnych, o którym mowa w art. 223 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁵ ponieważ, zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Zespołu, nie był organizatorem ww. obozów sportowych. Organizatorem był inny podmiot, który na podstawie umowy zlecenia korzystał z obiektu Internatu. W związku z powyższym nie uzyskiwał dochodów określonych w ww. uchwale, a więc nie było uzasadnienia do uruchomienia procedury utworzenia rachunku dochodów własnych. Dyrektor Zespołu wyjaśnił ponadto, że stawki za wyżywienie i zakwaterowanie dla uczestników ww. obozów sportowych (17 zł dziennie za wyżywienie jednej osoby oraz 21 zł dziennie za nocleg jednej osoby) obliczone zostały na podstawie kosztów przygotowania i wykorzystania obiektu, kosztów mediów, wynagrodzenia pracowników oraz kosztów zakupu artykułów żywnościowych i higieniczno-sanitarnych. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Zespołu ww. stawki zostały zaakceptowane przez organ prowadzący.

Wpływy za wynajem pomieszczeń zostały odprowadzone na konto Starostwa.

(dowód: akta kontroli str. 412-415, 531-554, 582-583)

Ponadto w kontrolowanym okresie, w czasie roku szkolnego, z Internatu korzystało łącznie pięcioro uczniów innych szkół, niż wchodzących w skład Zespołu Szkół. Wpłaty z tego tytułu wyniosły łącznie 460 zł.

Dochody z tytułu świadczenia usług noclegowych, zakwaterowania i wyżywienia osób innych niż wychowankowie wyniosły w 2012 r. — 20.481 zł, tj. 17% dochodów wykonanych w rozdziale 85410, w 2013 r. — 13.126 zł (13% ogółu dochodów), a w 2014 r. — 240 zł (0,3% ogółu dochodów).

Ww. działalność nie miała charakteru usług hotelarskich i nie wpływała na ograniczenie lub nieprawidłowe wykonywanie działalności statutowej działalności opiekuńczo-wychowawczej placówki.

(dowód: akta kontroli str. 416-418, 531-554, 561)

4.5. Wydatki w Internacie w przeliczeniu na dostępne miejsce zakwaterowania²⁶ wyniosły w latach 2012, 2013 i 2014 odpowiednio: 6.339,42 zł, 6.144,09 zł i 6.204,81 zł.

Wydatki w Internacie w przeliczeniu na miejsce wykorzystane²⁷ wyniosły wg stanu na 30 września 2012 r., 2013 r. i 2014 r. odpowiednio: 16.603,24 zł, 15.360,22 zł i 20.074,39 zł.

(dowód: akta kontroli str. 559)

4.8. W Zespole Szkół prowadzono ewidencję księgową rozliczeń z tytułu opłat, spełniającą wymogi ustawy o rachunkowości, pozwalającą na ustalenie stanu rozliczeń z tytułu odpłatności za zakwaterowanie w Internacie oraz wyżywienie osób korzystających ze stołówki, a także inne usługi. Ewidencja ta umożliwiała weryfikację prawidłowości dokonania wpłat przez wszystkie zobowiązane osoby, dochodzenie roszczeń z tytułu nieuregulowanych należności za pobyt oraz ustalenie stanu zaległości. Rozdzielono funkcje kasjerki i intendentki.

²⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 885

²⁶ Wskaźnik, obliczony na potrzeby kontroli NIK, jako relacja rocznych wydatków związanych z funkcjonowaniem Internatu) do średniorocznej liczby miejsc w Internacie.

²⁷ Wskaźnik, obliczony na potrzeby kontroli NIK, jako relacja rocznych wydatków związanych z funkcjonowaniem Internatu (wydatki budżetowe i poniesione z rachunku dochodów własnych) do liczby miejsc wykorzystanych przez wychowanków, wg stanu na 30 września na podstawie danych z SIO.

Ustalono
nieprawidłowości

(dowód: akta kontroli str. 166, 429-522, 555-557)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że mimo corocznego pobierania dochodów z tytułu działalności wykraczającej poza zakres podstawowej działalności Zespołu Szkół, Dyrektor nie wykorzystał możliwości gromadzenia dochodów z działalności pozastatutowej na wydzielonym rachunku dochodów własnych i przeznaczenia ich na określone w uchwale Rady Powiatu Szamotulskiego cele związane z działalnością Internatu.

(dowód: akta kontroli str. 412-415, 531-554)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

IV. Wnioski

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnosi o:

1. Rzetelne prowadzenie książki obiektu budowlanego oraz sporządzanie zestawień robót remontowych na podstawie zaleceń z protokołów kontroli okresowych.
2. Oznaczenie miejsca lokalizacji kluczy zamykanych wyjść ewakuacyjnych w budynku Internatu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 22 czerwca 2015 r.

²⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Bartosz Tomczyk
specjalista k. p.

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

.....

.....